

Tábor Béla hangja

Tábor Béláról két olvasmány-élmény jut rögtön eszembe. Az első az Ébresztésről című írás. Ezt nemrégiben egy kritikus, indulatilag is telített beszélgetés előtt olvastam el, amikor nem tudtam, hogyan beszéljek magamról úgy, hogy azzal a másikat is megszólítsam. A második a Zsidóság két útjában levő Tízparancsolat-elemzés, ami egy régi gondolatomhoz kötődik: a Bibliát leíró emberek költők voltak, sőt, olyan mélyen értek hozzá a nyelv erőihez, ahogy azt mai művész nem is remélheti.

Most újraolvasva megjelent írásait, annak az esszenciáját kerestem, ami megszólít belőle. Arra gondoltam, hogy ez maga Tábor Béla hangja. Sose hallottam fizikailag, bár sok izgalmas beszélgetésem (Surányi Lacival és Tábor Ádámmal) át van szöve a visszhangjaival. Ahogy fordítva is, mikor Nietzsche vagy Rosenzweiget olvasok, gyakran kettős visszhangot hallok: ahogy az ő hangjukra való Tábor Béla vagy Szabó Lajos reakció visszaverődik bennem. Persze annyiban rossz kép ez, hogy a fizikai hanggal szemben ez a fajta visszhang nem halkul, hanem erősödik és nem romlik, hanem tisztul.

Tábor Béla hangjához alapvetően hozzátartozik, hogy *szép*. Rejtettség és megszólító erő egy mozdulattal van benne jelen, ebből fakad a súlya és a vonzása is.

Mikor erre rájöttem, megörültem, és elkezdtem kifejezetten ezt a hangot keresni a szövegekben, hogy jobban megismerjem. De ahogy meg akartam ragadni, elvesztettem. Minél inkább akartam a hangot magát hallani, annál inkább kicsúszott a kezeim közül.

Egy idő után ráébredtem, hogy azért, mert a Tábor Béla hangja után való vadászat zajában már nem hallom Tábor Béla csendjét.

Ezek a szövegek telítettek tiszta csenddel: hallgatással. Ez a hallgatás nem passzív és nem hipnotikus, annak pont az ellenkezője: az olvasóra, rám való hallgatás ez, strukturált tér nyitása amiben torzulás nélkül jelen lehetek. Tábor Béla csendje tágas. Meg van tisztítva minden ráakódástól. Ebben a csendben beszél ahhoz, aki meg tud nyílni az igazságnak, itt mondja el, amiről nem lehet nem beszélni.

Csak nagy művészeknél, mint Vajda Lajos, található ilyen kiépített csendfedezet. Nietzsche talán ezt hívja azúr magánynak. Tábor Bélánál nincs birtoklási ösztön vagy indulat fixálva ehhez a csendhez. Míg Szabó Lajos a létezését belülről fehérizzásig hevítette, hogy a salak leégjen róla (ezt a hidegen égő teret lehet a nirvánával összetéveszteni), addig Tábor Béla az izzásból hallgatta és mérte a Szót. Mindenkinek, aki nyitott rá.

Abért Miklós